Talous ja tutkimus
Lauri Lehmusoja

16.10.2023

HE 34/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa.

Ansiotulojen verotus

Hallituksen esityksen mukaan työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi ansiotuloverotusta kevennetään painottaen kevennystä pieni- ja keskituloisiin korottamalla työtulovähennystä. Hallitusohjelman mukaisesta 405 miljoonaa euron kevennyksestä hallituskauden aikana ehdotetaan vuoden 2024 verotuksessa toteutettavaksi noin 100 miljoonaa euroa. Kevennys ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tulorajoja.

EK pitää **työn verotuksen keventämistä ehdotetuin tavoin kannatettavana**. Heikkenevän suhdanteen ja ostovoiman tukemisen näkökulmasta tulisi kuitenkin arvioida mahdollisuuksia toteuttaa kevennys suunniteltua etupainotteisemmin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla 2,8 prosentin mukaisesti. EK katsoo, että on olennaista, että indeksitarkistus tehdään ehdotetuin tavoin hallitusohjelman mukaisesti täysimääräisenä.

Hallituksen esityksessä esitetään lisättäväksi hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti ylin porras 150 000 euron tulorajalla. Ylimmän portaan veroprosentti olisi sama kuin vuoden 2023 tuloveroasteikon ylimmässä portaassa eli 44 prosenttia. EK katsoo, että ansiotuloverotuksen korkeimmat marginaaliveroprosentit ovat Suomessa hyvin kireällä tasolla, ja pitää ylimmän portaan lisäämistä tuloveroasteikkoon valitettavana. EK pitää myönteisenä sitä, että määräaikaisen ylimmän portaan tuloraja on kuitenkin asetettu merkittävästi korkeammalle kuin aiemmin.

Talous ja tutkimus
Lauri Lehmusoja

16.10.2023

Perintö- lahjaverolaki

EK katsoo, että hallituksen esityksessä esitetty 10 vuoteen pidennetty maksuaika perintöverotukseen on **merkittävä ja tärkeä uudistus**, joka voi oikein toteutettuna huomattavasti helpottaa sukupolvenvaihdoksia ja edistää pitkäjänteistä kotimaista omistajuutta. On olennaista, että maksuaika on käytössä kaikissa tilanteissa ilman erillistä syytä tai harkintaa.

EK kuitenkin katsoo, että **pidennetty maksuaika on välttämättä ulotettava myös lahjaverotukseen**.

Käytännössä järkevästi sovellettavissa oleva, yleinen pitkä maksuaika olisi olennaisen tärkeä parannus yritysten omistajanvaihdostilanteiden verotukseen niissä lukuisissa tapauksissa, joissa sukupolvenvaihdoshuojennus ei sovellu - esimerkiksi, jos luovutettava omistusosuus jää alle sukupolvenvaihdoshuojennukseen vaadittavan 10 %:n rajan, tai jos perinnön-/lahjansaaja on alaikäinen. Jos pitkää maksuaikaa kuitenkin sovellettaisiin vain perintöveroon, syntyisi **voimakas lukkiutumisvaikutus**. Yrityksen omistusta ei tällöin kannattaisi siirtää silloin kun se on liiketaloudellisesti järkevää, vaan monessa tilanteessa jäätäisiin verosyistä odottamaan mahdollisesti hyvin pitkäänkin, että omistus aikanaan siirtyy perintönä. Yrityksen liiketoiminnan kehittämisen ja kasvun kannalta on olennaista, että omistus siirretään seuraavalle sukupolvelle hallitusti ja oikea-aikaisesti. Ehdotettu säännös olisi epäterve kannustin, joka **jarruttaisi omistajanvaihdoksia** yrityksissä.

On myös huomattava, että lahjavero on jo säätämisestään lähtien ollut kiinteässä yhteydessä perintöverotukseen, ja molemmat ko. verot on pyritty pitämään suurin piirtein samalla tasolla, jotta verotus ei luo tarpeetonta epäsymmetriaa lahjoitus- ja perintötilanteiden välille. Tätä yhteyttä ei ole perusteltua rikkoa myöskään nyt käsillä olevan maksuaikauudistuksen osalta.

Verotuoton jaksottumisen kannalta on huomattava, että perinnön suosiminen lahjan kustannuksella on veronsaajallekin haitallinen, sillä se lykkää verotuottoa: omaisuuden lahjoitus tapahtuu yleensä monta vuotta aiemmin kuin perintösaanto.

Pidennetty maksuaika esitetään hallituksen esityksessä toteutettavaksi siten, että itse asiassa maksuaikaa ei varsinaisesti pidennettäisi, vaan Verohallinto ainoastaan pidättäytyisi viivästyneen perintöveron ulosmittauksesta ja verovelvollisen hakemisesta konkurssiin 10 vuoden ajan, eikä tänä aikana myöskään merkitsisi viivästynyttä perintöveroa verovelkarekisteriin.

EK katsoo, että ehdotettu toteutustapa, eli pelkästään veron ulosotosta pidättäytyminen ilman että veron eräpäivää varsinaisesti siirretään, ei ole perusteltu taikka käytännössä käyttökelpoinen, eikä myöskään

hallitusohjelmassa lausutun tavoitteen mukainen. Samalla on kiinnitettävä huomiota siihen, että ehdotetussa toteutustavassa 10 vuoden maksuviive sallittaisiin veron koko määrälle, ilman että mitään osaa verosta olisi maksettava aiemmassa vaiheessa.

EK katsoo, että perustellumpi ja myös paremmin hallitusohjelmakirjausta vastaava toteutustapa olisi säätää, että vero kannetaan yhtä suurina, esimerkiksi vähintään 850 euron määräisinä vuotuiserinä enintään 10 vuoden aikana. Tällöin vero erääntyisi maksettavaksi nykyistä useammassa erässä, ja osa veron eräpäivistä voisi ajoittua nykyistä myöhemmäksi. Veron maksaminen osissa vähentäisi veronsaajan riskiä veron jäämisestä mahdollisesti maksamatta, ja rajoittaisi myös maksuaikauudistuksen vaikutusta verotuoton jaksottumiseen eri verovuosille.

Hallituksen esityksessä on esitetty, että verolle perittävä **korko** olisi Euroopan keskuspankin viitekorko lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä. Koska ehdotetun säännöksen tarkoituksena on nimenomaan antaa verolle lisää maksuaikaa ja siten helpottaa verokustannuksen rahoittamista, eikä kyse ole veronmaksajan maksuviivästyksestä, maksuaikaan ei ole perusteltua soveltaa viivästyskorkoa. EK katsoo, että lähtökohtaisesti tulisi katsoa, että veron jotkin erät ainoastaan erääntyisivät nykyistä myöhempänä ajankohtana, jolloin maksettavaksi tulisi kyseinen veroerä ilman erillistä korkoa. Jos maksuaika kuitenkin päätettäisiin säätää korolliseksi, koron tulisi olla markkinakorkojen tasolla, esimerkiksi korkolain 12 §:n mukainen EKP:n viitekorko. Tällöin korko rinnastuisi tilanteeseen, jossa verovelvollinen rahoittaa veronmaksun pankkilainalla.

Avainhenkilölaki

Hallituksen esityksessä esitetään ns. avainhenkilölain enimmäistyöskentelyaikaa pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen. Siten avainhenkilön palkkatuloa verotettaisiin kiinteällä 32 %:n lähdeverolla kolme vuotta nykytilannetta pidempään.

EK pitää esitettyä muutosta **kannatettavana**.

EK esittää samalla **poistettavaksi** lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa olevan vaatimuksen siitä, että avainhenkilönä verotettava **henkilö ei voi olla Suomen kansalainen**. Ulkomaisen asiantuntijatyövoiman rekrytoinnissa Suomeen voisi merkittävä potentiaalinen kohderyhmä olla suomalaistaustaiset, pitkään ulkomailla asuneet ja työskennelleet henkilöt. EK katsoo, että tällaisia henkilöitä tulisi verotuksellisesti kohdella samalla tavoin kuin ei-kansalaisia. Kansalaisuusrajaus on siten tarpeeton ja - ulkomailla asuvien suomalaisten rekrytointia haittaavana - veropoliittisesti haitallinen. Pelkästään kansalaisuuteen perustuvaa rajausta verolaissa voi lisäksi pitää syrjivänä, ja säännös olisi tästäkin näkökulmasta aiheellista korjata.

Kansalaisuusrajaukselle ei ole myöskään verovalvonnallista tai veronkiertoriskiin liittyvää perustetta ottaen huomioon, että avainhenkilölakia voidaan soveltaa vain pitkään ulkomailla asuneeseen henkilöön: edellytyksenä on, että henkilö ei ole ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen työskentelyn alkamista edeltävien 5 kalenterivuoden aikana. Mikäli verovalvonnallisten syiden katsottaisiin kuitenkin sitä edellyttävän, voitaisiin tarvittaessa harkita tämän aikarajan pidentämistä.

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloajan pidennys

Hallituksen esityksessä esitetään TVL 9a §:n rahastopoikkeuksen voimassaoloaikaa jatkettavaksi kahdella vuodella, sillä keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtiontukinäkökohdista ovat edelleen kesken.

EK **kannattaa** rahastopoikkeuksen voimassaolon jatkamista esitetyin tavoin.

Kotitalousvähennys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän määräaikaisen kotitalousvähennyksen korotuksen jatkamista vuoteen 2024 sekä kotitalousvähennyksen ulottamista kotona annettaviin fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin.

EK **kannattaa** esitettyjä muutoksia.

Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuta nostettaisiin 750 eurosta 900 euroon. EK **ei pidä esitettyä kiristystä tällä hetkellä oikea-aikaisena eikä perusteltuna**, koska matkakuluvähennyksen omavastuun korottaminen heikentää työn vastaanottamisen kannustimia. Verohallinnon työmäärää koskevien perustelujen osalta EK toteaa lisäksi, että verotuksen digitalisoituessa ja automatisoituessa yksittäisen vähennyksen aiheuttama manuaalinen työ Verohallinnossa lienee olennaisesti vähäisempää kuin aiemmin.

Ystävällisin terveisin

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lauri Lehmusoja
Veroasiantuntija